

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗ ΓΗ ΤΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Νάνης Νικόλαος, Υπεύθυνος Κ.Π.Ε. Βεύης – Μελίτης, Δάσκαλος
Τσώνη Άννα, Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Κ.Π.Ε. Βεύης – Μελίτης, Δασκάλα
Μπάλκος Νικόλαος, μέλος Π.Ο. Κ.Π.Ε. Βεύης – Μελίτης, Δάσκαλος
Σωτηριάδου Βασιλική: μέλος Π.Ο. Κ.Π.Ε. Βεύης – Μελίτης, Φιλολόγος
Κεβρεκίδης Ιωάννης, μέλος Π.Ο. Κ.Π.Ε. Βεύης – Μελίτης, Ηλεκτρονικός
Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο βορειοδυτικό άκρο της χώρας, στα σύνορα με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και την Αλβανία, ο νομός Φλώρινας είναι ένας από τους τέσσερις νομούς που συγκροτούν την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Πρότυπο ήπιας τουριστικής ανάπτυξης, ο νομός Φλώρινας έχει αναδειχθεί στους 10 καλύτερους αγροτουριστικούς προορισμούς της Ευρώπης σε διαγωνισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κυριότερος λόγος είναι η απaráμιλλη φυσική ομορφιά της: ορεινοί όγκοι, λίμνες, ποτάμια, δάση συνθέτουν ένα εντυπωσιακό φυσικό σκηνικό που περικλείει αμέτρητα είδη χλωρίδας και πανίδας, μια εντυπωσιακή βιοποικιλότητα. Εξίσου πλούσιο, ιδιαίτερα σε κοιτάσματα λιγνίτη, είναι και το υπέδαφος του νομού. Τα λιγνιτωρυχεία της περιοχής δίνουν τη δυνατότητα παρατήρησης της διαδικασίας εξόρυξης του λιγνίτη, αλλά και των περιβαλλοντικών προβλημάτων που αυτή προκαλεί. Ενδιαφέρουσα είναι και η πολιτιστική κληρονομιά του νομού με ένα πλήθος αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων, βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων διάσπαρτων σε όλη την περιοχή. Παραδοσιακοί οικισμοί και κτήρια της νεοκλασικής και μακεδονικής τεχνοτροπίας συνθέτουν την αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της Φλώρινας. Ο νομός προσφέρεται και για οινοτουρισμό, μια και περιοχές του αποτελούν τμήμα της Διαδρομής του Κρασιού των Λιμνών, μιας από τις διαδρομές των Δρόμων Κρασιού της Βόρειας Ελλάδας.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΚΠΕ και Αειφόρος Τουρισμός

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Ορεινοί όγκοι, ορειβατικά μονοπάτια, λίμνες, χλωρίδα και πανίδα, ορυχεία, πολιτιστικές διαδρομές, αρχιτεκτονική, δρόμοι του κρασιού

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Φλώρινα είναι ένας από τους τέσσερις νομούς που συγκροτούν την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Συνορεύει βόρεια με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και δυτικά με την Αλβανία. Η λίμνη της Μεγάλης Πρέσπας αποτελεί το σημείο επαφής των τριών κρατών, το τριεθνές. Προς την

ελληνική ενδοχώρα η Φλώρινα συνορεύει με τους νομούς Πέλλας, Κοζάνης και Καστοριάς.

Συνολικά η έκταση του Νομού είναι 1924 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Από αυτήν το 59,5% είναι ορεινά, το 11,5% ημιορεινά και το υπόλοιπο 29% πεδινά εδάφη. Τα σημαντικότερα τουριστικά πλεονεκτήματα του τόπου είναι: το φυσικό περιβάλλον με τους τρεις ορεινούς όγκους, τις έξι λίμνες και τη σαφή, έντονη διάκριση των τεσσάρων εποχών, το χιονοδρομικό κέντρο, τα διεθνή ορειβατικά μονοπάτια, οι δυνατότητες για εναλλακτικές μορφές τουρισμού, οι υποδομές και οι δραστηριότητες που αναπτύσσουν δύο από τις σπουδαιότερες σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο περιβαλλοντικές οργανώσεις (ο Αρκτούρος και η Εταιρία Προστασίας Πρεσπών). Επίσης, οι αρχαιολογικοί χώροι, οι ιστορικοί τόποι, τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία, οι παραδοσιακοί οικισμοί, τα ιστορικά κτήρια (μακεδονίτικης ή νεοκλασικής αρχιτεκτονικής). Η πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής, τα εργαστήρια των καλλιτεχνών, τα μουσεία, οι εθιμικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, οι δρόμοι του κρασιού, τα τοπικά προϊόντα. Η διασυνοριακή θέση, η δυνατότητα μικρών εκδρομών στις γείτονες χώρες και οι ξεχωριστές βαλκανικές γεύσεις.

Πρόσφατα, κατά την ετήσια Έκθεση Ευρωπαϊκού Τουρισμού που έγινε στην Πορτογαλία, ο νομός Φλώρινας και άλλες εννέα ευρωπαϊκές περιοχές διακρίθηκαν ως «Έξοχοι Ευρωπαϊκοί Προορισμοί για το 2007» και τιμήθηκαν με το βραβείο EDEN. Συγκεκριμένα, για το νομό Φλώρινας, η ανακοίνωση της Επιτροπής επισημαίνει τη «συμφιλίωση του τουρισμού με την ύπαιθρο και το περιβάλλον» και αναφέρεται, ειδικότερα, στο χιονοδρομικό κέντρο στο Βίτσι, καθώς και στα ορειβατικά μονοπάτια στα όρη Βαρνούντα, Βέρνο και Βόρα, τα οποία οδηγούν στις λίμνες των Πρεσπών.

ΟΡΕΙΝΟΙ ΟΓΚΟΙ – ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έξι λίμνες, ορεινοί όγκοι, γραφικοί οικισμοί και μοναδικής φυσικής ομορφιάς μονοπάτια συνθέτουν το εκπληκτικό σκηνικό του νομού Φλώρινας, που αποτελεί έναν πραγματικό παράδεισο για τους φυσιολάτρες. Η γεωμορφολογία του νομού παρουσιάζει τρία διακριτά υψίπεδα - διαζώματα: του Αμυνταίου, της Φλώρινας και

των Πρεσπών, που περιβάλλονται από τους κυρίαρχους ορεινούς όγκους του Βαρνούντα, του Βέρνου και του Βόρα.

Ο Βαρνούντας (ή Περιστέρι) αποτελεί το φυσικό όριο μεταξύ της λεκάνης της Φλώρινας και των Πρεσπών και εκτείνεται από την περιοχή της πόλης της Φλώρινας, βόρεια μέχρι και πέρα από τα σύνορα με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Η κορυφή του, το Περιστέρι, αγγίζει τα 2.334 μέτρα. Στις ανατολικές πλαγιές υπάρχουν πυκνά δάση οξιάς και καστανιάς σε ορισμένα σημεία, ενώ δυτικά στις πλαγιές της περιοχής Πρεσπών η ελάτη δημιουργεί μεικτά δάση με την οξιά.

Το Βέρον (ή Βίτσι) αποτελεί κατά κάποιο τρόπο συνέχεια του Βαρνούντα και φυσικό σύνορο των νομών Φλώρινας και Καστοριάς. Ψηλότερη κορυφή του είναι το Βίτσι, με ύψος 2.128 μέτρα. Η ονομασία Βίτσι συχνά αναφέρεται όχι μόνο για την κορυφή, αλλά για όλο τον ορεινό όγκο, κάτι που συμβαίνει και στην περίπτωση του Βαρνούντα με το Περιστέρι. Από τους πρόποδες του βουνού μέχρι και τα 1.000 μέτρα κυριαρχούν οι διαπλάσεις δρυός, ενώ από το σημείο αυτό και μέχρι τα ανώτερα δασοόρια με τα αλπικά λιβάδια κυριαρχεί η οξιά με πολύ πυκνά και αδιαπέραστα δάση.

Ο Βόρας ή Κάϊμακτσάλαν είναι το τρίτο ψηλότερο βουνό της Ελλάδας, μετά τον Όλυμπο και τον Σμόλικα, με την κορυφή του να φθάνει τα 2.524 μέτρα. Αποτελεί το φυσικό σύνορο των νομών Φλώρινας και Πέλλας, ενώ οι χαμηλές νοτιοδυτικές του πλαγιές, όπως έχει αναφερθεί, διαχωρίζουν τη λεκάνη της Φλώρινας από εκείνη του Αμυνταίου. Παρουσιάζει πάρα πολύ μεγάλη και μοναδική ποικιλία οικοτόπων, με εκτεταμένες περιοχές από συνεχόμενα δάση με μεγάλη ποικιλία δένδρων (βελανιδιές, οξιές, καστανιές, έλατα, πεύκα), βαθιές κοιλάδες, χαράδρες και βοσκότοπους.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο νομός της Φλώρινας αποτελεί την είσοδο για δύο από τα μεγαλύτερα ορειβατικά ευρωπαϊκά μονοπάτια, το E4 και E6. Το μονοπάτι E4 ξεκινά από τα Πυρηναία, περνάει τις Άλπεις και διασχίζοντας την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας εισέρχεται στην Ελλάδα, μέσω του φυλακίου της Νίκης στη Φλώρινα και καταλήγει στο ακρωτήριο Ταίναρο. Στην περιοχή της Φλώρινας το μονοπάτι διασχίζει τους ορεινούς όγκους Βαρνούντα και Βέρνου και με κατεύθυνση νότια και νοτιοανατολική, μέσω Αγίου Παντελεήμονα, καταλήγει στους Πύργους Εορδαίας. Το μονοπάτι E6 εισέρχεται στο νομό από τον Βόρα, συνεχίζει νοτιοδυτικά προς το Βέρονο, όπου τέμνει το E4 στη θέση Δερβένι, συνεχίζει προς τον Βαρνούντα και τις Πρέσπες και από εκεί κατευθύνεται προς τις ακτές της Ηπείρου. Οι διαδρομές είναι πραγματικά μαγευτικές και περιλαμβάνουν κύριους, δασικούς και αγροτικούς δρόμους και μονοπάτια, ενώ στο E4 «προβλέπεται» και πέρασμα της λίμνης Βεγορίτιδας με βάρκα. Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω διαδρομών αποτελεί μοναδική εμπειρία.

ΟΙ ΛΙΜΝΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 70% περίπου των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων της Ελλάδας βρίσκονται στη Δυτική Μακεδονία. Πρόκειται για το σημαντικότερο φυσικό απόθεμα το οποίο εκτός από τη μεγάλη σημασία του για την ίδια τη ζωή προσφέρει και μία

απαράμιλλη φυσική ομορφιά σε συνδυασμό με την πλούσια χλωρίδα της περιοχής. Οι λίμνες της περιοχής Πρέσπες, Βεγορίτιδα, η λίμνη των Πετρών, καθώς και το ζευγάρι Ζάζαρη – Χειμαδίτιδα αποτελούν τον ισχυρότερο πόλο έλξης για τους παθιασμένους φυσιοδίφες.

Η Μικρή και η Μεγάλη Πρέσπα: η ελληνική Πολιτεία αναγνωρίζοντας τις φυσικές αξίες της περιοχής, ανακήρυξε την περιοχή Εθνικό Δρυμό το 1974. Πρόκειται για τον μεγαλύτερο εθνικό δρυμό στην Ελλάδα με 270 τ. χιλ. έκταση. Η λεκάνη των Πρεσπών βρίσκεται σε υψόμετρο 850μ. Η περιοχή είναι ένας από τους σπουδαιότερους οικοτόπους πουλιών στην Ευρώπη. Οι λίμνες Μικρή και Μεγάλη Πρέσπα χωρίζονται από μια στενή λωρίδα μήκους 4 χιλιομέτρων. Λόγω υψομετρικής διαφοράς, χύνονται τα νερά της Μικρής Πρέσπα, στη Μεγάλη Πρέσπα και συμφωνά με έρευνα, από τη Μεγάλη Πρέσπα με υπόγειες διαδρομές συνεχίζουν προς τη λίμνη Αχρίδα (FYROM). Η Μικρή Πρέσπα είναι περιοχή ειδικής σημασίας. Έχει εκτεταμένες ρηχές ζώνες με υδρόβια βλάστηση, υγρά λιβάδια, βοσκοτόπια και αγροτική γη. Χαρακτηριστικές διαδρομές είναι το σημείο θέας στο «τριοιθές», μετά τον παραδοσιακό οικισμό «Ψαράδες», στη Μεγάλη Πρέσπα και το νησί του Αγ. Αχιλλείου, μέσω της πλωτής πεζογέφυρας, στη Μικρή Πρέσπα.

Βεγορίτιδα και λίμνη Πετρών: Η λίμνη Βεγορίτιδα ή Αγίου Παντελεήμονα βρίσκεται στα όρια των νομών Φλώρινας και Πέλλας. Ανήκει στις αλπικού τύπου λίμνες. Σε συνδυασμό με τους γύρω ορεινούς όγκους της περιοχής (Βόρα και Βέρμιο) αποτελούν μία σύνθεση εξαιρετικού φυσικού κάλλους. Η Λίμνη των Πετρών βρίσκεται 1 χμ. βορειοδυτικά του Δήμου Αμυνταίου και σε μικρή απόσταση από τη λίμνη Βεγορίτιδα.

Ζάζαρη και Χειμαδίτιδα: Η λίμνη Ζάζαρη είναι μια από τις ομορφότερες λίμνες της Ελλάδας, σε υψόμετρο 602 μέτρα, Η λίμνη Χειμαδίτιδα είναι μεγαλύτερη και βρίσκεται εννιά μέτρα χαμηλότερα από τη Ζάζαρη. Οι δύο λίμνες, μα κυρίως η Χειμαδίτιδα, έδιναν στο παρελθόν και συνεχίζουν ακόμα να προσφέρουν στα κοπάδια των κτηνοτρόφων πιο ήπιες συνθήκες διαβίωσης κατά τη διάρκεια του δριμύτατου χειμώνα της ευρύτερης περιοχής, αλλά και πιο απομακρυσμένων Διαμερισμάτων. Τα χειμαδιά άλλωστε, χάρισαν ως αντάλλαγμα το όνομα στη μία από τις λίμνες.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

Στον επισκέπτη της περιοχής προσφέρεται ένα πλήθος παραδοσιακών και εναλλακτικών δραστηριοτήτων (βαρκάδα, ψάρεμα, πεζοπορία, ποδηλασία, σκι, παρατήρηση πουλιών, κ.ά.), που μπορούν να πραγματοποιηθούν γύρω από τις λίμνες.

ΧΛΩΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το μοναδικό φυσικό περιβάλλον του νομού Φλώρινας, με τις έξι φυσικές λίμνες και τους πλούσιους ορεινούς όγκους, φιλοξενεί μια μεγάλη ποικιλία μορφών ζωής, πολλά και σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας. Άλλωστε, ακόμα και η ονομασία της Φλώρινας προέρχεται, σύμφωνα με μία εκδοχή, από τη Flora, θεά της βλάστησης

για τους αρχαίους Ρωμαίους. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι έξι περιοχές του νομού συμπεριλαμβάνονται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο προστατευομένων περιοχών “Natura 2000”. Η πλούσια βιοποικιλότητα της περιοχής οφείλεται στην ύπαρξη πεδινών και ημιορεινών περιοχών, μικρών υψωμάτων και λόφων, που εκ των πραγμάτων οδηγεί

σε εναλλαγή μικροενδιαιτημάτων. Αποτέλεσμα, λοιπόν, αυτής της ποικιλίας μικροβιοτόπων είναι μια σημαντική ποικιλία ειδών διαφόρων οργανισμών και κυρίως πουλιών.

Από πολύ νωρίς αναγνωρίστηκε η σπουδαιότητα των Πρεσπών, ως ενδιαιτήματος σημαντικών ειδών οργανισμών. Από τα 6.000 είδη φυτών της ελληνικής χλωρίδας, στις Πρέσπες απαντώνται πάνω από 1.500 είδη. Από αυτά, εξέχουσα σημασία έχουν η Κενταύρια της Πρέσπας, είδος ενδημικό, και το δάσος υπεραιώνόβιων κέδρων ή άρκευθων που βρίσκεται στο δρόμο για τους Ψαράδες.

Στην πανίδα της περιοχής εξέχουσα θέση καταλαμβάνουν τα πουλιά: από τα 400 είδη πουλιών που έχουν παρατηρηθεί στην Ελλάδα, τα 260 μπορεί να τα συναντήσει κανείς στις Πρέσπες. Οι πελεκάνοι, ο Αργυροπελεκάνος και ο Ροδοπελεκάνος, αποτελούν σύμβολα του Δρυμού.

Εκτός όμως από τα πουλιά, στον Εθνικό Δρυμό Πρεσπών φιλοξενούνται 60 είδη θηλαστικών, μερικά από τα οποία είναι από τα πιο σπάνια είδη στην Ευρώπη (καφέ αρκούδα, λύκος, αγριόγιδος, κ.ά.), 11 είδη αμφιβίων και 21 είδη ερπετών. Σημαντικό ρόλο στο οικοσύστημα των λιμνών παίζει και η μοναδική ιχθυοπανίδα με 17 είδη ψαριών, εκ των οποίων τα 9 είναι ενδημικά.

Όμως, και τα άλλα δύο συμπλέγματα λιμνών δεν υστερούν σε βιοποικιλότητα. Στις λίμνες Βεγορίτιδα και Πετρών έχουν παρατηρηθεί περισσότερα από 130 είδη πουλιών, πολλά από τα οποία είναι απειλούμενα. Μάλιστα, στη λίμνη των Πετρών αναπαράγονται σπάνια είδη, όπως η Λαγγόνα, η οποία έχει δημιουργήσει στην περιοχή μια δεύτερη αποικία, εκτός από αυτή των Πρεσπών.

Και οι άλλες δύο λίμνες, η Χειμαδίτιδα και η Ζάζαρη, συγκαταλέγονται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Στο σύμπλεγμα των δύο λιμνών έχουν καταγραφεί σημαντικά είδη φυτών και, κυρίως, ζώων. Αξίζει να αναφερθεί πως στη Χειμαδίτιδα αναπαράγεται, με το μεγαλύτερο πληθυσμό στην Ελλάδα, η Βαλτόπαπια, παγκόσμια απειλούμενο είδος.

Οι τρεις ορεινοί όγκοι του νομού, ο Βαρνούντας, το Βέρνο και ο Βόρας, επίσης φιλοξενούν πολλά και σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας. Ο Βαρνούντας χαρακτηρίζεται από διάφορους τύπους βλάστησης και πραγματικά αποτελεί ένα από τα τελευταία καταφύγια άγριας ζωής στην Ελλάδα. Ο άλλος ορεινός όγκος, το Βέρνο, περιλαμβάνει περιοχές με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, όπως η περιοχή του Νυμφαίου με αλπικά χαρακτηριστικά. Το Βέρνο έχει ιδιαίτερη σημασία για πολλά και σημαντικά είδη πανίδας. Εκτός από τα δύο μεγάλα θηλαστικά, την Αρκούδα και το Λύκο, το νότιο Βέρνο αποτελεί βιότοπο για σπάνια πουλιά και κυρίως αρπακτικά. Πολλά είδη αρπακτικών έχουν παρατηρηθεί και στον τρίτο ορεινό όγκο, τον Βόρα.

Η μοναδικότητα του φυσικού περιβάλλοντος της Φλώρινας φαίνεται και από δυο συγκεκριμένες ομάδες οργανισμών, τα μανιτάρια και τις ορχιδέες. Στην περιοχή της Φλώρινας η ποικιλία μανιταριών είναι μία από τις σπουδαιότερες στην Ελλάδα, ενώ εδώ φυτρώνουν γύρω στα 40 είδη και υποείδη ορχιδέας.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

Παρατήρηση της πλούσιας ορνιθοπανίδας γύρω από τις λίμνες, άπειρες πεζοπορικές διαδρομές στους ορεινούς όγκους, επίσκεψη στο Καταφύγιο του Λύκου στις Αγραπιδιές, στο Καταφύγιο Αρκούδας και στο Κέντρο Ενημέρωσης για την καφέ Αρκούδα στο Νυμφαίο, στα Κέντρα Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών στον Άγιο Γερμανό και στην Πύλη Πρεσπών, καθώς και στο Κέντρο Ενημέρωσης της Εταιρείας Προστασίας Πρεσπών στον Άγιο Γερμανό.

ΟΡΥΧΕΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εκτός από το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, η Φλώρινα διαθέτει και πλούσια κοιτάσματα λιγνίτη. Η λιγνιτοφόρος περιοχή της Φλώρινας είναι τμήμα μιας ενιαίας και μεγάλου μήκους λεκάνης που αρχίζει από το Μοναστήρι της Π.Γ.Δ.Μ. και φτάνει μέχρι τα Σέρβια Κοζάνης. Τα λιγνιτορυχεία της Φλώρινας βρίσκονται στα χωριά Βεύη, Αχλάδα, Κλειδί, Άγιοι Ανάργυροι και Βεγόρα .

Οι επιφανειακές εκμεταλλεύσεις λιγνίτη, εξαιτίας των τεράστιων εκσκαφών και των εκτεταμένων αποθέσεων που συνεπάγονται, προκαλούν αλλοιώσεις στη γεωμορφολογία του εδάφους και την αισθητική του φυσικού τοπίου, διαταραχές στην πανίδα και χλωρίδα, ατμοσφαιρική ρύπανση και ανατροπή της ισορροπίας των επιφανειακών και υπογείων νερών.

Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός (Σύνταγμα της Ελλάδας, Άρθρο 24, 1). Οι εταιρείες εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου είναι υποχρεωμένες στις περιοχές των λιγνιτορυχείων τους να αποκαθιστούν το περιβάλλον. Στόχος πρέπει να είναι όχι μόνο η αισθητική εναρμόνιση των τοπίων με την υπόλοιπη περιοχή, αλλά και η αποκατάσταση του πλουτοπαραγωγικού και προσοδοφόρου χαρακτήρα της.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Μια οργανωμένη επίσκεψη σ' ένα ορυχείο δίνει τη δυνατότητα παρατήρησης της διαδικασίας της επιφανειακής εξόρυξης του λιγνίτη, ταυτόχρονα όμως αναδεικνύει τα περιβαλλοντικά προβλήματα που παρουσιάζονται από αυτήν τη διαδικασία και γενικότερα από τη χρήση ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΟΡΜΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τα πρώτα ίχνη ανθρώπινης δραστηριότητας να εντοπίζονται ήδη στη μέση νεολιθική περίοδο, στην περιοχή της Φλώρινας υπάρχει ένα πλήθος ιστορικών μνημείων , από τη νεολιθική εποχή έως και την πρόσφατη ιστορία.

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ:

Αρχαιολογικός χώρος στον Άγιο Παντελεήμονα Αμυνταίου: Ο οικισμός του Αγίου Παντελεήμονα, κτισμένος σε προνομιακή θέση, ανάμεσα στις λίμνες Βεγορίτιδα και Πετρών, χρονολογείται, σύμφωνα με τους ερευνητές, στη νεολιθική εποχή (6.000 με 3.500 π.Χ.). Στην ίδια περιοχή τοποθετείται το εκτεταμένο νεκροταφείο της Ύστερης Εποχής Χαλκού και της Πρώιμης Εποχής Σιδήρου που εντοπίστηκε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Ελληνιστική πόλη στον λόφο του Αγίου Παντελεήμονα, στη Φλώρινα : Βρίσκεται στη βόρεια πλαγιά του ομώνυμου λόφου, που δεσπόζει πάνω από την πόλη της Φλώρινας. Πρόκειται για πόλη, η οποία ιδρύθηκε στα χρόνια του Φιλίππου του Β', με αδιάλειπτη κατοίκηση από τον 3^ο έως τον 1^ο αι. π.Χ. Στην πλούσια οικοσκευή των σπιτιών της πόλης αποτυπώνεται το σύνολο των οικονομικών, κοινωνικών και λατρευτικών δραστηριοτήτων των κατοίκων της. Τα σημαντικότερα ευρήματα των ανασκαφών εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Φλώρινας.

Ελληνιστική πόλη Πετρών: Η αρχαία πόλη βρίσκεται στη δυτική όχθη της λίμνης των Πετρών και είναι η πιο γνωστή αρχαιολογική θέση του νομού. Ο οικισμός, που άκμασε μεταξύ 3^{ου} και 1^{ου} αι. π.Χ., αποτελεί τυπικό παράδειγμα κόμης της άνω Μακεδονίας με γεωργοκτηνοτροφική οικονομία.

Βυζαντινά-Μεταβυζαντινά μνημεία των Πρεσπών: Η βυζαντινή και μεταβυζαντινή εκκλησιαστική αρχιτεκτονική της περιοχής παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Εκτός από τη γνωστή βασιλική του Αγίου Αχιλλείου (10^{ου} αιώνας), στο ομώνυμο νησάκι υπάρχουν τα ερείπια του ναού των Αγίων Αποστόλων (11^{ου}-12^{ου} αι.), ο ναός του Αγίου Δημητρίου (14^{ου} αι.) και ο ναός του Αγίου Γεωργίου με τοιχογραφίες του 15ου αι. Σημαντικό μνημείο της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής είναι και ο ναός του Αγίου Γερμανού στο ομώνυμο χωριό. Ο κατάλογος των μνημείων της Πρέσπας είναι πραγματικά μεγάλος, ενώ μοναδικά στοιχεία της περιοχής είναι οι βραχογραφίες και τα ασκηταριά στις όχθες της Μεγάλης Πρέσπας, σημάδια της έντονης παρουσίας μικρών μοναστικών κοινοτήτων και αναχωρητών.

Μουσεία: Από τα μουσεία της Φλώρινας, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το Αρχαιολογικό Μουσείο Φλώρινας, ο πιο οργανωμένος χώρος ενημέρωσης για την ιστορική πορεία της περιοχής από την πρώιμη αρχαιότητα έως και τα βυζαντινά χρόνια. Η πολύ ενδιαφέρουσα εικαστική κίνηση της περιοχής φιλοξενείται στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και στην Πινακοθήκη Φλωρινιωτών Ζωγράφων.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κυρίαρχη θέση στην αρχιτεκτονική του νομού καταλαμβάνει η πόλη της Φλώρινας. Κτήρια της πόλης, παρά τις μορφολογικές διαφορές στα επιμέρους στοιχεία, διατηρούν τα βασικά χαρακτηριστικά της μακεδονίτικης αρχιτεκτονικής. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ωστόσο, παρουσιάζει ένα πλήθος παραδοσιακών οικισμών και γραφικών χωριών, διάσπαρτων σε ολόκληρο το νομό.

Στην πόλη της Φλώρινας και με άξονα ανάπτυξης τον ποταμό Σακουλέβα σώζονται από την εποχή της Τουρκοκρατίας μέχρι σήμερα πολλά κτίσματα που διατηρούν τα βασικά χαρακτηριστικά μιας αρχιτεκτονικής διαδεδομένης στα βαλκάνια. Διακρίνουμε δύο κατηγορίες σπιτιών: α) Τα λαϊκά σπίτια, από τα οποία δεν σώζονται πολλά. Απλά στη μορφή, χτισμένα με πέτρα, πλίθους και ξύλο, συνήθως δεν είχαν μεγάλο ύψος. β) Τα αστικά αρχοντικά, από τα οποία σώζονται ακόμη αρκετά εγκαταλειμμένα και κάποια πρόσφατα αναπαλαιωμένα. Συμμετρικά στην όψη, συνδυάζουν αρμονικά τα στοιχεία της παράδοσης με τη νεοκλασική αστική αρχιτεκτονική.

Από την περίοδο του μεσοπολέμου σώζονται σήμερα περισσότερα κτήρια και σε καλή κατάσταση. Τα συναντούμε στο ιστορικό κέντρο της πόλης. Διακρίνονται χάρη στη συμμετρία, την επιβλητικότητα και τα γύψινα διακοσμητικά τους. Ιδιαίτερη και ονομαστική αναφορά πρέπει να γίνει στα δημόσια κτίσματα (ενδεικτικά: Δικαστικό, Δημαρχιακό, Μητροπολιτικό μέγαρο, παλαιά Νομαρχία, φυλακές, Οικοκυρική Σχολή, Παλιά Ακαδημία, Οικοτροφείο, Εθνική Τράπεζα).

Στην ευρύτερη περιοχή του Αμυνταίου βρίσκεται το Νυμφαίο, παραδοσιακός οικισμός και ιστορικός τόπος. Τα πετρόκτιστα κτήριά του, με στέγες από λαμαρίνα, προδίδουν την οικονομική άνθηση του οικισμού, που ήταν ξακουστό κέντρο αργυροχρυσοχοΐας. Στον οικισμό συνυπάρχουν παλαιότερες οικίες απλής μορφολογίας με νεότερες των αρχών του 20^{ου} αιώνα. Η Νίκειος Σχολή (1928) μαζί με τη βασιλική του Αγίου Νικολάου ξεχωρίζουν στον οικισμό χάρη στην εμφάνισή τους, αλλά και λόγω της ιστορίας τους.

Στην περιοχή Πρεσπών και Κορεστίων διασώζονται οικισμοί με ποικίλα δείγματα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Για την κατασκευή τους αξιοποιήθηκαν υλικά του άμεσου περιβάλλοντος: πέτρα, πλιθιά, δέντρα και καλάμια. Οικισμοί που ξεχωρίζουν είναι του Αγίου Γερμανού, των Ψαράδων, της ακατοίκητης σήμερα Μηλιώνας και του Ανταρτικού με τα «Αρχοντικά της λάσπης»

Στην περιοχή του Βαρνούντα ξεχωρίζουν οι οικισμοί Πρώτη, Κλαδοράχη, Εθνικό, Κρατερό, Ακρίτας που βρίσκονται στην ανατολική πλευρά του βουνού. Εδώ αφθονούν κτίσματα της μακεδονικής αρχιτεκτονικής με παραδοσιακά υλικά (πέτρα, τούβλο, πλιθιά, ξύλο).

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ:

Την πόλη της Φλώρινας, το Νυμφαίο και τους Ψαράδες, δύο χωριά που έχουν ανακηρυχθεί διατηρητέοι παραδοσιακοί οικισμοί, τα χωριά Άγιο Γερμανό, Ανταρτικό, Ακρίτα, Λέχοβο, Κρατερό και Μηλιώνα.

ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στον οινικό χάρτη της Φλώρινας, το μεγαλύτερο τμήμα του αμπελώνα και τα περισσότερα οινοποιεία είναι συγκεντρωμένα σε κοντινές αποστάσεις στην ευρύτερη περιοχή του Αμυνταίου. Αμύνταιο, Αετός και Φιλώτας είναι οι κύριες περιοχές ενδιαφέροντος των οινόφιλων για οινοτουρισμό στη Φλώρινα. Οι περιοχές αυτές

είναι τμήμα της Διαδρομής του Κρασιού των Λιμνών, μιας από τις διαδρομές των Δρόμων του Κρασιού της Βόρειας Ελλάδας.

Το σταφύλι που καλλιεργούν στο Αμύνταιο είναι το Ξινόμαυρο, η πασίγνωστη ερυθρή ποικιλία της Βόρειας Ελλάδας. Σ' αυτό το υψόμετρο, στα 600 με 750 μέτρα, η περιοχή είναι ιδανική για την παραγωγή εξαιρετων ερυθρών, ροζέ και αφρωδών κρασιών με ένδειξη Ο.Π.Α.Π. (Ονομασίας Προέλευσης Ανώτερης Ποιότητας). Εδώ παράγεται το μοναδικό ελληνικό ροζέ Ονομασίας Προέλευσης και το μόνο ΠΟΠ ροζέ της Ελλάδας και σε αφρώδη εκδοχή.

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ:

Ο Δήμος Αμυνταίου διαθέτει υπαίθριο Μουσείο αμπελοοινικής κληρονομιάς με συλλογή από αντικείμενα και εργαλεία που αφορούν στην αμπελοκαλλιέργεια και στην οινοποίηση. Στην ίδια περιοχή και συγκεκριμένα στο χωριό Ξινό Νερό υπάρχουν οι πηγές απ' όπου αναβλύζει το γνωστό χωνευτικό νερό. Ακολουθώντας τη γραμμή των αμπελώνων αξίζει μια στάση για ξενάγηση και γευστικές δοκιμές στα οινοποιεία της Ε.Α.Σ. Αμυνταίου (1ο χλμ. Αμυνταίου-Φλώρινας), του Κτήματος Άλφα (2ο χλμ. Αμυνταίου-Αγίου Παντελεήμονα), του Κυρ-Γιάννη (Άγιος Παντελεήμονας) και του Κτήματος Παύλου (Αμύνταιο).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εταιρία Προστασίας Πρεσπών (2009). Πρέσπα: Τα μονοπάτια της φύσης και της ιστορίας.

ΚΠΕ Μελίτης (2009). Εκπαιδευτικό πακέτο: «Άνθρακες...ο θησαυρός»

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας (2002). Η Φλώρινα και η περιοχή της.

ΕΝΟΑΒΕ (Ενωση Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Βορείου Ελλάδος)

Στ. Κουράκος, Καθημερινή, 14-11-1999

<http://voria.gr/index.php?module=news&func=display&sid=6939>

<http://winesurveyor.weebly.com/tour1208.html>

<http://www.wineroads.gr>

<http://www.minagric.gr/greek/2.9.3.BEGORITIDA.html>

<http://www.ornithologiki.gr/gr/sppe/gr033.htm>

<http://florina-history.blogspot.gr/2012/04/70.html>

<http://www.vegoritida.gr>

<http://users.uop.gr/~tb50/lakes.htm>

<http://www.minagric.gr/greek/2.9.3.BEGORITIDA.html>

<http://www.ornithologiki.gr/gr/sppe/gr033.htm>

gr <http://www.spp.gr> <http://www.fdedp>.